

ANKARA YILDIRIM BEYAZIT
ÜNİVERSİTESİ
TIP FAKÜLTESİ

Toplum Sağlık Eğitimi Ve Genel Hijyenin Artırılması

Doç. Dr. Egemen ÜNAL

ANKARA YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ
TIP FAKÜLTESİ
HALK SAĞLIĞI ANA BİLİM DALI

**Hayat elbet tutunur.
Tutunacak bir el olmak için !!!**

06.02.23
7.7 ve 7.6

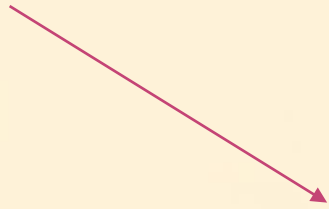

- Kahramanmaraş depremlerinin düşündürdükleri ?

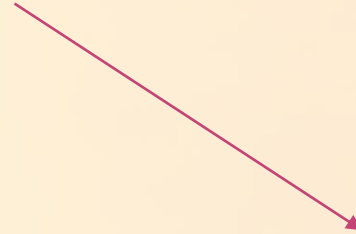

Afet süreci

- **AFET**

AFETLER ARASI DÖNEM

AFET

- Afetin akut dönemi
- Afet sonrası dönem
- Afetin **halk sağlığı** evresi
- Afetin **çevre sağlığı** evresi !!!

Afet tanımı

- Toplumsal organizasyon bozukluğuna sebep olan bir olay
- Toplumun varlığını sağlayan fonksiyonlar bozular ya da yok olur.
 - Enerji üretimi
 - **İçme suyu**
 - **Gıdaya ulaşım**
 - Tıbbi bakım
 - Lojistik
 - Haberleşme

- Afet bölgesinde ruhsal, fiziksel, sosyal olarak etkilenmiş insanların idaresi için o anda mevcut kaynaklar ile tıbbi bakım ve halk sağlığı hizmetlerinin **yetersiz kalması sonucunda ölüm, yaralanma ve sakatlanma ile karakterize** olay ve süreçler bütünü.

Afetlerde ;

- Olağanüstü bir durum
- Çok boyutlu etkilenim
- Hizmet ve kaynakların yetmemesi

AFET SONRASI BİZİM İÇİN ÖNEMLİ KONULAR NELER ?

- Su sanitasyonu ve klorlama
- Gıda sanitasyonu
- Atıkların bertarafı
- Tuvaletlerin kullanımı ve bertarafı
- Salgınların sürveyansı ve salgına hızlı müdahale
- El yıkamak için lavabo, sabun, tuvalet kağıdı vb ihtiyaçlar
- **SAĞLIK EĞİTİMİ**

KRİZ ve ÇEVRE SAĞLIĞI

Peki ne yapabiliriz ???

HALK SAĞLIĞININ EN ÖNEMLİ ÜÇ SİLAHI NEDİR DESELER ?

- AŐILAR ve BAĞIŞIKLAMA
- KLOR ve KLORLAMA
- SAĞLIK EĞİTİMİ

BİZ İŐİMİZİ YETERLİ YAPMAZ İSEK ?

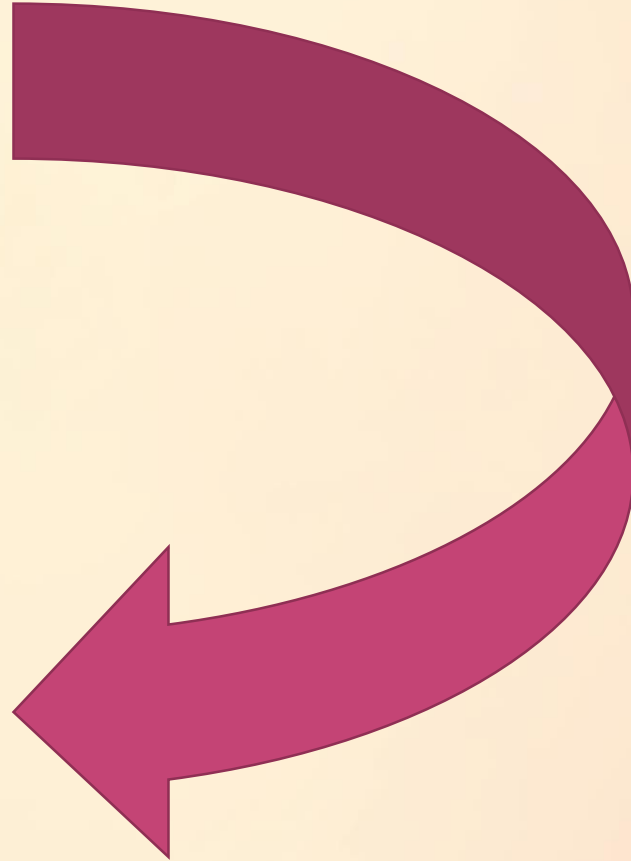
- **Sekonder afetler olarak adlandırılabilen salgınlar**
- **Binlerce milyonlarca ilave hastalık, yaralanma ve ölüm**

Enfeksiyon zinciri

- Kaynak (etken)
- Bulaş yolu (çevre)
- Konakçı
(insan, hayvan)

Bulaşıcı hastalıkların önlenmesinde esasinda üç temel yaklaşım vardır:

1. Enfeksiyon kaynağının kontrolü
Hasta kişilerin bulunmasına yönelik faaliyetler,
filyasyon çalışmaları, bulaşıcı hastalık bildirim
sistemi vb. , sürveyans çalışmaları
2. Bulaş yoluna yönelik önlemler
**Su hijyeni, gıda hijyeni, vektör kontrolü vb.,
maske kullanımı, mesafe uygulamaları**
3. Sağlam kişinin korunması Aşılama, **sağlık eğitimi,**
kemoproflaksi (ilaçla koruma), kondom
kullanımı, sağlıklı beslenme vb.

Genel Bulaş Yolları

- Doğrudan temas
- Hava yolu
- Vektörel yol
- Kan yolu
- **FEKAL ORAL YOL (Su ve Gıda alımı ile ilişkili)**

Nerelerde sık ?

- İnsanda direncin düştüğü durumlarda
- Kalabalık ve sıkışık yaşam tarzı olan yerlerde
- **Afet bölgelerinde**
- **Savaş ve kamp bölgelerinde**
- Oda başına düşen kişi sayısı arttıkça
- Alt yapının yetersiz olduğu kenar mahallelerde
- Kapalı ve topluca bulunulan ve hava akımının az olduğu yerlerde
- Okul, kışla, hapishane gibi yerlerde

Sindirim Yolu İle Bulaş (fokal oral yol):

- Yiyecek, içecek, m.o bulaşmış el ve tırnaklar aracılığıyla bulaşma olur.
- Çiğ yenilen sebzeler, su ve içeceklerle bulaşan hastalıklar: Kolera, tifo, paratifo, basilli dizanteri, ocuk felci, gıda zehirlenmesi.
- Hayvansal gıdalar ile bulaşan hastalıklar: Tüberküloz, şarbon, gıda zehirlenmesi, brusella.

- Bulaşmış (enfekte olmuş) suların içilmesiyle veya meyve-sebzelerin sulanması ya da yıkanması ile hastalık insana bulaşır.
- Enfekte su ile sulanmış bitkiler
- Meteoroloji olayları, aşırı yağmur, kuraklık
- Mevsimsel özellik ve su debisinin azaldığı durumlar
- Su kesintileri ve sistemsel arızalar
- Afetler gibi alt yapıyı bozan haller
- Çadır ve konteyner kentler !!

- **Sindirim yoluyla bulaşmayı kolaylaştıran etkenler:**

1-Yetersiz hijyen

2-Olumsuz çevre koşulları (atık kontrolü, suların kirliliği, karasinekler, gıda kontrollerinin yapılmaması)

3-Yetersiz bağışıklama

Nereden çıktı bu WASH ?

- **Water Supply, Sanitation, and Hygiene Promotion (WASH)**

- 2022 yılında dünya nüfusunun %57'si (4,6 milyar kişi) güvenli bir şekilde yönetilen sanitasyon hizmetinden yararlandı.
- 1,5 milyardan fazla insan hâlâ özel tuvalet veya tuvalet gibi temel temizlik hizmetlerinden yararlanamıyor.
- Bunlardan 419 milyonu hâlâ açık havada, örneğin sokak oluklarında, çalılıkların arkasında veya açık su birikintilerinde dışkılıyor.

<https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/sanitation>

https://www.who.int/health-topics/water-sanitation-and-hygiene-wash#tab=tab_1

- 2020 yılında dünya çapında üretilen evsel atık suyun %44' güvenli arıtma yapılmadan deşarj edildi.
- Dünya nüfusunun en az %10'unun atık su ile sulanan gıdaları tükettiği düşünülmektedir.

- Kötü sanitasyon, kaygı, cinsel saldırı riski ve eğitim ve çalışma fırsatlarının kaybedilmesi gibi etkilerden dolayı insan refahını, sosyal ve ekonomik kalkınmayı azaltır.
- Kötü sanitasyon, kolera ve dizanteri gibi ishal hastalıklarının yanı sıra tifo, bağırsak kurdu enfeksiyonları ve çocuk felci gibi hastalıkların bulaşmasıyla bağlantılıdır.
- Bodurluğu şiddetlendirir ve antimikrobiyal direncin yayılmasına katkıda bulunur.

https://www.who.int/health-topics/water-sanitation-and-hygiene-wash#tab=tab_1

- Güvenli içme suyu, sanitasyon ve hijyen insan sağlığı ve refahı için çok önemlidir.
- Güvenli WASH yalnızca sağlığın ön koşulu olmakla kalmaz, aynı zamanda geçim kaynaklarına, okula devama ve saygınlığa katkıda bulunur ve sağlıklı ortamlarda yaşıayan dirençli topluluklar yaratılmasına yardımcı olur.

https://www.who.int/health-topics/water-sanitation-and-hygiene-wash#tab=tab_1

- Güvenli olmayan su içmek, ishal gibi hastalıklar yoluyla sağlığı bozar ve işlenmemiş dışkılar, içme suyu, sulama, banyo ve ev amaçlı kullanılan yer altı sularını ve yüzey sularını kirletir.
- Suyun kimyasal kirlenmesi, ister arsenik ve florür gibi doğal kökenli olsun, isterse nitrat gibi antropojenik olsun, sağlık açısından bir yük oluşturmaya devam ediyor.

https://www.who.int/health-topics/water-sanitation-and-hygiene-wash#tab=tab_1

- Güvenli ve yeterli WASH, trahom, topraktan bulaşan helmintler ve şistozomiyaz gibi çok sayıda NTD'nin önlenmesinde anahtar rol oynar.
- Yetersiz WASH'ın bir sonucu olarak ishalden kaynaklanan ölümler, Binyıl Kalkınma Hedefi (MDG) döneminde (1990-2015) yarı yarıya azaltıldı; su ve sanitasyon tedarikinde kaydedilen kayda değer ilerleme önemli bir rol oynadı.

https://www.who.int/health-topics/water-sanitation-and-hygiene-wash#tab=tab_1

- Kanıtlar, düzenlenmiş borulu su veya atık su arıtmalı kanalizasyon bağlantıları gibi güvenli bir şekilde yönetilen içme suyu veya sanitasyona yönelik hizmet seviyelerinin iyileştirilmesinin, ishal hastalığından kaynaklanan ölümleri azaltarak sağlığı önemli ölçüde iyileştirebileceğini göstermektedir.

https://www.who.int/health-topics/water-sanitation-and-hygiene-wash#tab=tab_1

BU ALANIN ÖNEMİ !!!

- Su ve sanitasyon hakkı insanlığın devamı ve insan onuru için gerekli evrensel hakların bir parçasıdır , devlet ve devlet dışı aktörler bu hakkın yerine getirilmesinde sorumludur.
- Örneğin silahlı çatışmalarda su tesisatı ve sulama çalışmalarına saldırmak, kaldırmak veya kullanılamaz hale getirmek yasaklanmıştır.

Bulaşıcı hastalıkların önlenmesinde uygulanacak genel kontrol yöntemleri ve

GENEL HİJYENİN ARTIRILMASI

- **Sağlık eğitimi ve saha uygulamalarına konu olabilecek alt alanlar**
- **Sağlıklı su temini**
- **Kişisel **temizlik** kurallarına uyma**
- **Etkili su sanitasyon tesisleri kurma**
- **Çevresel risklerin azaltılması**
- **Olağan üstü durumlarda hizmetin devamlılığı**
- **Atık bertarafı ve teknik konular (asgari standartlar)**

- Yeterli ve dengeli **beslenme**
- **Sosyo ekonomik** durumun iyileştirilmesi
- **Stresin** azaltılması
- **Suların** arıtılması, **besin** kontrolü

- Gıda sektöründe çalışanların **sağlık kontrolleri**
- **Sağlık hizmetlerinin** geliştirilmesi
- Sağlığın geliştirilmesi uygulamaları
- Zoonozların kaynağı olan **hayvanların kontrolü**
- Etkin **bağışıklama** programlarının yapılması
- Etkin ve sürekli bir **sürveyans** sisteminin kurulması

- Bulaşıcı hastalık salgını olan yerlere gitmek gerekiyorsa, gerekli tedbirlerin alınması
- Temizlenmemiş, kirli yiyeceklerin yenmemesi
- Özellikle çiğ sebze ve meyvelerin kabuklarının soyularak ve mümkünse pişirilerek tüketilmesi
- Kaynağı belirsiz suların tüketilmemesi

- Su kaynatma ve klorlama tekniklerinin bilinmesi
- Vücut temizliği ve yıkanma sıklığının artırılması
- Doğru Şekil ve sürede el yıkamanın sağlanması

- Öksürüp-aksırırken ağzın elle kapatılması
- Sabun, deterjan ve dezenfektan kullanımının yaygınlaştırılması
- Başkalarının kan, tükürük, idrar, dışkı gibi atıkları ile doğrudan temas durumlarında eldiven giyilmesi
- Evlerde ve sağlık tesislerinde uygun klorlu çözeltilerle uygun dezenfeksiyonun sağlanması (asgari standartlara göre)
- Güvenli su ve gıda zinciri

- Hasta kişilerin kullandığı malzemelerin iyice yıkanması
- Başkaları ile özel eşyaların paylaşılmaması; tarak, jilet, diş fırçası, şapka, iç çamaşırı, yatak takımları vb.
- Eğer solunum yolu ile bulaşan bir hastalık varsa maske kullanımı ve mesafenin korunması

- İdrar veya dışkı ile bulaşma söz konusu ise, mümkünse hastalık iyileşene kadar hastanın kullanacağı tuvaletin ayrılması
- Tuvalet tek ise, o zaman hastanın tuvaleti her kullanımından sonra dezenfektanla temizlenmesi
- Gerekli odasını ayırma, izolasyon sağlama

- Tüm su zincirinin yönetimi su temini, arıtma, dağıtım, toplama, evde depolama ve tüketim
- Sanitasyon zincirinin entegrasyonu
- Olumlu sağlıklı davranışlarını teşvik etmek
- Hijyen maddelerine uygun erişimi sağlama
- Su kalitesinin sürekli ve sağlıklı izleminin yapılması

<https://spherestandards.org/wp-content/uploads/Sphere-Handbook-2018-EN.pdf>

- Halk sağlığı risklerinin ve mevcut hijyen uygulamalarını tanımlanması
- Hangi bireylerin ve grupların WASH ile ilgili hangi risklere ve neden karşı savunmasız olduğunu belirlemek
- Olumlu davranışları ve önleyici eylemi motive edebilecek faktörleri belirlemek
- Hijyen teşviki ve daha geniş WASH müdahalesini tasarlamak ve yönetmek için etkilenen nüfusla birlikte çalışmak

<https://spherestandards.org/wp-content/uploads/Sphere-Handbook-2018-EN.pdf>

- Toplumda ciddi bir iletişim stratejisi geliştirilmesi
- Etkili bireyleri, topluluk gruplarını ve sosyal yardım çalışanlarını ve toplum önderlerini belirlemek ve eğitmek
- Hijyen teşvikini uyarlamak ve iyileştirmek için topluluk geri bildirimlerini ve sağlık verilerini kullanmak
- Faaliyetleri kendi toplumuna uyarlamak ve karşılanmamış ihtiyaçları belirlemek

<https://spherestandards.org/wp-content/uploads/Sphere-Handbook-2018-EN.pdf>

En önemli önlem, doğru şekil ve sürede el yıkamadır

Elleri temizlemek amacıyla uygulanan doğru teknik Őu aŐamalardan oluşur:

- 1. El yıkama öncesinde yüzük, saat gibi aksesuarlar çıkarılır.
- 2. Akan su altında eller ıslatılır.
- 3. Bilekler, avuç içi, ellerin sırt ve parmak araları ile tırnakların kenar ve uçları sabun ile köpürtülerek en az 20 saniye süreyle kuvvetlice ovuşturulur.
- 4. Eller su altında iyice durulanır.

<https://covid19.saglik.gov.tr/TR-66456/el-yikama-teknigi.html>

- 5. Eller bileklerden başlayarak kâğıt havlu ile kurulandır.
- 6. Aynı kâğıt havlu ile musluk kapatılır.
- Açıklama: Elleri temizlerken antibakteriyel içeren sabun kullanmaya gerek yoktur, normal sabun yeterlidir. Ellerin su ve sabunla yeterli sürede, doğru teknikle (elin her tarafına sabun ve su değecek şekilde) yıkanması korunmayı artırmak için önemlidir.

<https://covid19.saglik.gov.tr/TR-66456/el-yikama-teknigi.html>

Bu anlamda EN ÖNEMLİ GÖREVİMİZ

Vatandaşın kendi sağlığı konusunda sorumluluk almasını sağlamak !!!

Politik kararlılık ve toplumun katılımı bir halk sağlığı uygulamasının başarıya ulaşması için olmazsa olmaz iki başat faktördür.

Toplumun katılımı ancak ve ancak

- Yanlış bilinen bilgilerin düzeltilmesi
- Toplumun ilgili konuda ikna edilmesi
- Ve toplumun ilgili konuda davranış değişikliği sağlayacak şekilde sıkı ve düzenli şekilde eğitilmesi ve sürekli değerlendirilmesi

ile mümkündür.

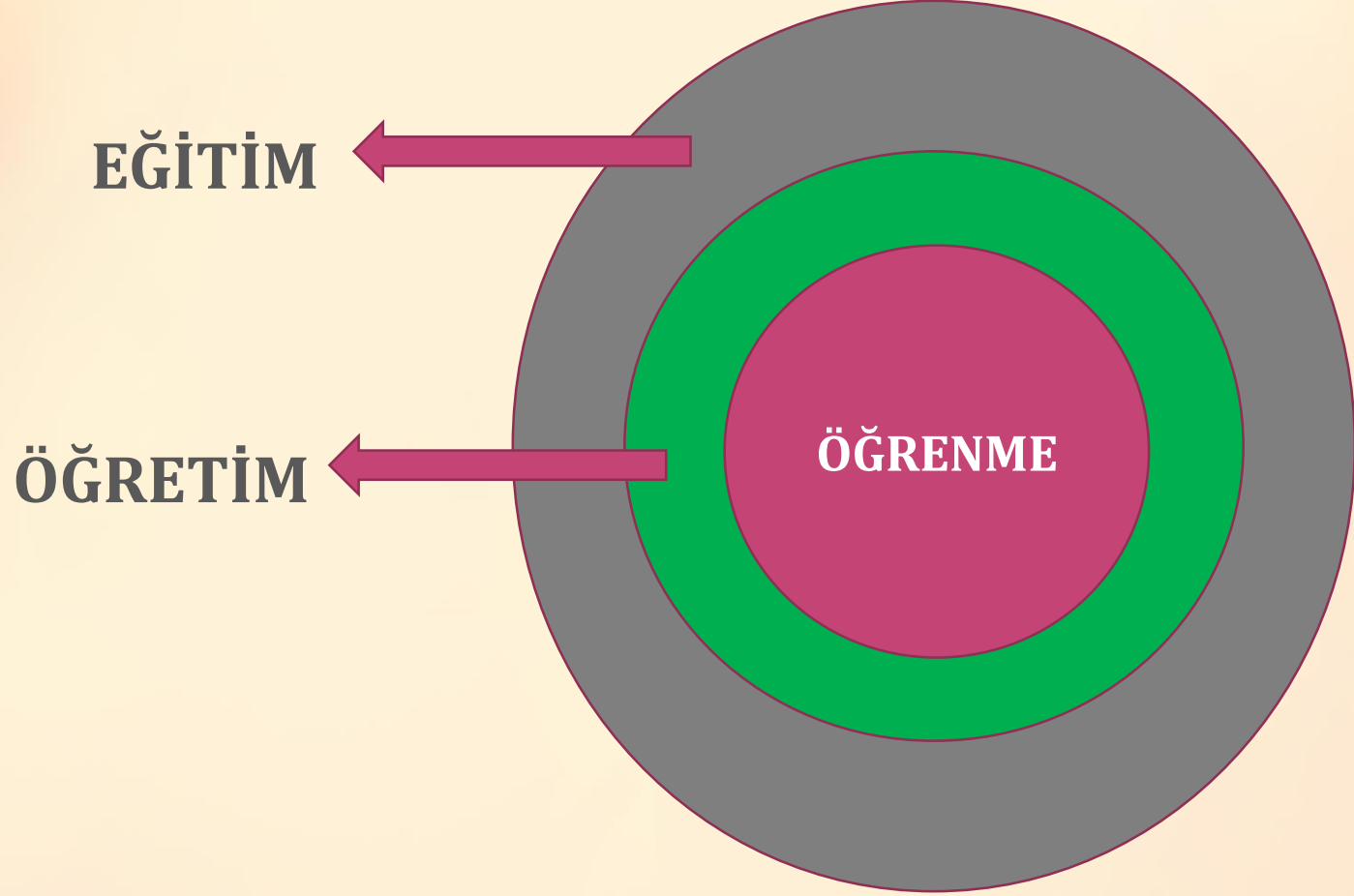
SAĞLIK EĞİTİMİ KAVRAMI

EĞİTİMDE GENEL KAVRAMLAR

- **Eğitim:** Bireyin çevresiyle etkileşimde bulunarak geçirdiği yaşıantıların ürünü olan kalıcı izli "davranış değişikliği" olarak tanımlanır.

- Öğrenme ise, öğretim ve eğitimin temel koşuludur.
- Ancak öğrenme çoğu kez deney, görgü, baştan geçen bir olay sonucu oluştuğundan kişi içinde bulunduğu toplumun ya da yaşantının ürünlerini davranış olarak kazanmaktadır.
- Böyle bir öğrenme sonucunda kişi doğru davranışları kazanabildiği gibi, **yanlış davranışlara da** sahip olabilmektedir.

- **Öğretme:** Öğrenmeyi sağlama ve rehberlik etme etkinliğidir.
- **Öğretim:** Planlı, programlı öğrenme etkinliklerini tanımlamaktadır.
- **Eğitim:** Bireyin davranışlarında, kendi yaşantıları yoluyla, kasıtlı olarak istendik davranışlar oluşturma sürecidir.

- **İletişim:** İletişim, bireyler ve gruplar arasında bilgilendirme, teşvik ya da eğitim amacıyla yapılan bilgi ve duygu alışverişidir.
- Fikir, bilgi, haber, tutum, duygu ve becerilerin iki ya da daha fazla insan arasında paylaşılma sürecidir.

- Öğrenme iletişim işleminin alıcının beyninden geçen bir parçasıdır.
- Bu nedenle öğrenmenin iletişimden ayrı olarak düşünülmesi olanaksızdır.
- İyi bir öğrenme ve öğretme iyi bir iletişimin ürünüdür.

- **İletişim Engelleri:** Eğitimde, iletişim sürecinin istenilen biçimde gerçekleşmesini önleyen bazı engeller vardır.

- **Hatalı konu ve grup seçimi**
- **Hatalı ya da eksik kaynak, araç, gereç seçimi**
- **Anlatılanların karıştırılması**
- **Algılayamama**
- **İlgi duymama**
- **Fiziksel çevrenin verdiği rahatsızlıklar**
- **Bedensel ve ruhsal rahatsızlıklar**

İletişim ve Eğitim Engellerinin Giderilmesi

- **a.** Kaynak, sözlü mesajları alıcının anlayacağı ve algılayabileceği biçimde kullanılmalıdır.
- **b.** Kaynaktan çıkan mesajlar yalnız sözlü olmamalı, aynı zamanda model, hareket, çizim, resim, yazı ve işaret gibi semboller şeklinde de çıkmalıdır.

- **c.** Kaynaktan çıkan mesajlar, alıcının ilgisini sağlayacak gerçek ve çekici örneklerle desteklenmelidir.
- **d.** Mesajlar, alıcıyı etkileyecek türden bir kanalla gönderilmelidir.

- **e.** Kaynak ve alıcının fiziksel çevresi iletişime elverişli duruma getirilmelidir.
- **f.** Kaynak ve alıcının fiziksel ve ruhsal rahatsızlıkları giderilmelidir.
- **g.** İletişimin gerçekleşip gerçekleşmediği aydınlatıcı yankı ile sık sık kontrol edilmelidir

Doğru İletişimin Önemi

- İnsan kendini, duygu ve düşüncelerini, gereksinimlerini anlatabilir, kendini ifade edebilir
- Tedavi kalitesi ve sonucuna ve hasta memnuniyetine katkısı vardır.
- Çalışanlarda huzurlu, güvenli, mutlu, başarılı iş hayatı oluşur.

- **Başarının % 85'i iletişime dayanır**
- Kusurların % 75'i yetersiz iletişimden kaynaklanır
- Kayıpların % 80'i kötü iletişim yüzünden oluşur

- Yetkin eğitici,
- Doğru materyal,
- Doğru iletişim,

SAĞLIK EĞİTİMİ

İnsan sağlığındaki ilerlemeler; sağlık bilimlerindeki gelişmelerin yanı sıra, insanların bu gelişmeler doğrultusunda **yaşam biçimlerini** değiştirmelerine bağlıdır.

- Bu değişmeyi sağlamada, sağlığın korunmasında ve geliştirilmesinde en önemli yöntemlerden birisi "**sağlık eğitimi**"dir.

- Dünya Sağlık Örgütü sağlık eğitimini Őöyle tanımlamıŐtır: "**Sağlık eğitimi, kişilere sağlıklı yaşam için alınması gereken önlemleri benimsetmeye ve uygulamaya inandırmak; kendilerine sunulan sağlık hizmetlerini doğru olarak kullanmaya aŐıŐtırmak; sağlık durumlarını ve çevrelerini iyileştirmek amacıyla, birey olarak ya da topluca karar aldırmasıdır**".

DSÖ'ne göre Sağlık eğitiminin temel amaçları

- Birey ve topluma;
 1. Sağlığın değerini anlatmak, inandırmak.
 2. Sağlık sorunlarını çözmeye alıştırmak.
 3. sağlık kuruluşlarından azami ölçüde faydalandırmaya alıştırmak
 4. sağlıklı yaşam biçimleri geliştirmek ve sağlıklı yaşamaya alıştırmak
 5. sağlığı korumaya ve geliştirmeye alıştırmak

- Sağlık eğitiminin amacı;
- Sağlıklı yaşam için kişilerin sağlıklarını korumalarını ve geliştirmelerini, tedavi olanaklarından yararlanmaları ve olumlu bir evre oluşturmalarını sağlayacak davranış değişikliği meydana getirmektir.

Sağlık Eğitiminde Ele Alınan Temel Konular:

- **a. Kişisel hijyen eğitimi**
- **b. Çevre sağlığı (sanitasyon) eğitimi**
- c. Kazalardan korunma eğitimi
- d. İlk yardım eğitimi
- e. Ana ve çocuk sağlığı eğitimi

- f. Aile planlaması eğitimi.
- g. Bulaşıcı hastalıklardan korunma eğitimi
- h. Sağlığa zararlı alışkanlıklar eğitimi
- ı. Kronik hastalıklardan korunma eğitimi.

Sağlık Eğitiminde Genel İlkeler

- Açık amaç ilkesi
- Bireysel farklılık ilkesi
- Sıra ilkesi: Önce bilinen

- **Doğru uygulama ilkesi:** doğru örnek , doğru araç gereç
- **Sonuçların doğruluğu ilkesi:** Eğitimin her evresinde ölçülebilir ve gözlenebilir değerlendirme yöntemleriyle sonuçların doğruluğu denetlenmelidir.

- **Eğitim sürekliliği ilkesi**
- Toplumda herkesi kapsama ilkesi
- Kurumlar arası işbirliği;
- Eğiticinin niteliği;

- **Sağlık Eğitimi Etkileyen Etmenler:** Eğitim verilecek kişiler dikkate alındığında sağlık eğitimini etkileyen birçok etmen olduğu görülmektedir ve eğiticilerin bu etmenleri dikkate alması eğitimin başarısı açısından oldukça önemlidir.

Bunlar:

- **a. İçsel etmenler:** Fizyolojik ve psikolojik etmenler.
- **b. Dışsal etmenler:** Kültürel, sosyal, toplumsal ve ekonomik etmenler.

Psikolojik Faktörler: Zeka, hafıza ve muhakeme kapasitelerinin bir ürünü olarak ortaya çıkar. Samimi ve dürüst olan; itimat, inanç, sevgi ve sempati kazandıracak bir yaklaşım önemlidir. Eğitilenler programın yarar sağlayacağına inandırılmalıdır.

- **Sosyo-kültürel Faktörler:** Değer ölçüleri, inançlar, gelenek görenekler, örf ve adetler, yaşayış tarzı, davranışlar, toplumlararası ilişkiler ve haberleşme, eğitim ve kültür durumu sağlık eğitimini etkiler.
- Fiziksel çevre ışık, ısı, ortam, ses vs.

- **Ekonomik Faktörler:** İmkan ve ihtiyaçlar, sanayileşme , kültür ve çalışma alanı değişimi, göçler, paralı sağlık hizmeti, sağlığa yatırım gibi faktörler sağlık eğitimini etkiler.

SAĞLIK EĞİTİMİ PLANI

- Sağlık Eğitim Konusu:
- İhtiyaç Saptama:
- Eğitim Verilecek Kişi/ Grup Özellikleri:
- Eğitim Yeri/ Zamanı / Süresi:
- Eğitimin Hedefleri:
- Eğitimde Kullanılacak Materyaller:
- Eğitim İçeriği: Konu başlıkları
- Eğitimin Değerlendirilmesi:
- Eğitimde Kullanılan Kaynaklar:

Eğitim s¼reci

- Plan

- Uygulama -

- Değerlendirme-

- Veri

Yetişkin Eğitiminin zellikleri

YETİŞKİNLER ve ÖĞRENME ÖZELLİKLERİ

- Yetişkin, fiziksel ve psikolojik gelişimini tamamlamış, olgunluğa ulaşmış bireydir.
- Yetişkinlik daha çok "bağımsızlık" ile ilgili bir kavramdır.
- Bir toplumda, kendi yaşantılarını yönetme sorumluluğunu üstüne alan bireyler yetişkin kabul edilmektedir.

- Yetişkin; deneyimli yerleşmiş alışkanlıklara sahip, olaylara karşı bir refleks geliştirmiş verilecek kararlar ve çözülecek sorunlara sahip, sorumlulukları olan, tutum, değer ve eğilimlerden oluşan duygusal erevesi olan kişidir
- Öğrenme konusunda yetişkin tecrübesi önemli bir yer tutar

- Yetişkin eğitiminde fiziki ve psikolojik evre son derece önemlidir
- Yetişkinler daha çok kendi kendilerine bağımsız olarak öğrenmeyi tercih ederler

- Yetişkinler öğrenmeye karşı farklı motivasyonlara sahiptirler.

Yetişkin ve ocuk-Genç Öğrenmesi Arasındaki Farklar

- Yetişkinlerde benlik kavramı oldukça gelişmiştir.
- evrelerine bağımlı değillerdir, kendilerini yönlendirebilir, ne öğrenmek istediklerini tanımlayıp ifade edebilirler.
- Çocuklar ise anne, baba, öğretmen vb. evresindeki kişilere bağımlıdırlar ve yönlendirme isterler.

- Çocukların yetişkinlere göre kavramları ve deneyimleri daha azdır ve öğrenirken daha çok somut kavram ve örneklerle öğrenirler.
- Yetişkinler ise soyut düşünebilir ve öğrenebilirler

- Çocuklar öğrenirken sık tekrara gereksinim duyarlar.
- Öğrenirken örnek yaşantılara dayalı genellemeleri yapmakta güçlük çekerler, deneyimleri arttıkça öğrenmede daha kolaylaşır.
- Yetişkinler ise sık tekrar gerektirmeden öğrenir ve genellemeler yapabilecek yeterli tecrübeye sahiptirler.

- Çocuklar öğrendiklerinin bir çoğunu hemen uygulamaz, ilerideki yaşantılarına ertelerler.
- Yetişkinler ise öğrendiklerini hemen uygulamak isterler.

- Yetişkinler eğitime gönüllü olarak katılırlar.
- Eğitimden beklentileri oldukça yüksektir.
- Beklentilerini karşılamayan eğitimlerden uzaklaşırlar.

Yetişkinlerin Eğitimden Beklentileri

- Eğitimin kendi konu ve işleri ile bağlantılı olmasını isterler.
- Eğitim konuları ile ilgili ise motive olurlar
- Eğitimde aktif katılımda bulunmak isterler. Eğitimde çeşitlilik arzularlar
- Olumlu geri bildirim isterler.

- Kişisel kaygıları vardır, güvenli ortam isterler
- Eğitim sırasında özgün birer birey olarak görülmek isterler
- Özgüvenlerini korumak isterler.
- Kişisel ihtiyaçlarının göz önüne alınmasını isterler

- Gelecekte kullanma olasılığı az olan bir bilgiyi öğrenme, özellikle yetişkinlerde zaman tüketici ve verimsiz bir öğrenme yoludur.
- Toplumda aldığı yeni rolü başarı ile oynayabilmesi için yetişkinin belli bilgileri öğrenme gereğini duyması, onu öğrenmeye yöneltir.

Yetişkinin Eğitime Katılma Engelleri

Kişisel Engeller

- 1. Bilinmeyenden korkma,
 - 2. Gülünç olma korkusu,
 - 3. Güvensizlik ve sosyal açıdan yetersiz olma korkusu,
 - 4. Okuldan hoşlanmama,
 - 5. Öğrenmeye karşı olumsuz tutum,
 - 6. Eğitimin sağlayacağı yarardan emin olmama,
 - 7. Zihinsel ve fiziksel eksiklikler.
-
- Yetişkin eğitiminde en büyük engel görme ve işitme kaybıdır
 - Yetişkinlikle öğrenme kabiliyetinin gerilemesi arasında zorunlu bir ilişki yoktur: Yetişkinler de öğrenebilir

Ev Yaşamından Kaynaklanan Engeller

- 1. Ev işlerinde fırsat bulamama,
- 2. Aile üyelerinden birinin veya hepsinin karşı koyması,
- 3. Evdeki koşulların öğrenme için gerekli çalışmaya elverişli olmaması.

Dış Engeller

- 1.Vardiya çalışması,
 - 2. Vücut yorgunluğu,
 - 3. Ulaşım zorluğu,
 - 4. Ekonomik yetersizlik.
-
- Yetişkin için zaman son derece önemlidir

Yetişkin Eğitiminin Ana zellikleri

- Eğitim yetişkinin deneyimlerine dayalı olarak yapılmalıdır.
- Çünkü yetişkinlerin yaşam suresince geliştirilmiş zengin bir deneyimleri vardır.
- Öğrendiklerini uygulama ve yaşantısı ile ilgisini gorme fırsatı verilmelidir.

- Kişisel katılım göz önünde tutulmalıdır.
- Bunun için değişik katılımcı eğitim yöntemleri kullanılmalıdır.
- Öğrenme sürecine faal olarak katılmalıdırlar
- Yetişkin eğitiminde ihtiyaçların teşhisi, planlanması ve değerlendirme işi yetişkinlerin kendilerine bırakılmalıdır

YETİŞKİN EĞİTİMİNDE YÖNTEM

- Yetişkin eğitime yaklaşımı bilmek
- İlgile ve zevk alarak öğrenmeyi sağlamak
- Özgüven vermek
- Karmaşık bilgileri anlaşılabilir hale sokmak
- Heyecan verici, etkili bir sunum
- Canlandırma ve öyküleştirme
- Sosyal yaşamdan örneklemeler
- Gündeme dikkat etmek
- İhtiyaca cevap vermek

İNSAN ONURUNA YARAŞIR BİR YAŞAM İÇİN DAHA YAPACAK ÇOK İŞİMİZ VAR

Dr. Egemen Ünal (Su, Sanitasyon ve Hijyen (WASH) Eğitimi Programı)

• **Teşekkür ederim.**